

Vejledning i håndtering af projektiler, projektildele og fragmenter fundet ved undersøgelse og behandling, herunder operation, af levende skudofre

Udarbejdet af Dansk Selskab for Retsmedicin

Formål

At sætte hospitalsafdelinger, som kommer i kontakt med patienter med skudlæsioner, i stand til på forsvarlig vis at sikre projektiler, projektildele og fragmenter, både dem der fjernes ved operation og dem, der findes under afklædning.

Baggrund

Projektiler og projektildele, herunder runde hagl samt fragmenter fra eksplosiver er vigtigt bevismateriale og sikres fra gerningssted og ofre. Såfremt der er tale om dødsfald, sker dette ved obduktionen, men hvis der er overlevende, som indbringes til sygehus med henblik på behandling, vil det være sygehuspersonalet, som skal sikre disse effekter i første omgang. Både sikringen af dem og den måde, de skal håndteres og opbevares på, skal følge anviste metoder for at de vil kunne bruges i efterforskningen. De vigtigste spor på projektiler kan være dem, som afsættes under affyringen samt fremmed DNA ved projektiler, der findes i beklædning, og som ikke med sikkerhed har ramt ofret.

Projektiler, der fjernes ved operation.

Da de spor, der afsættes på projektilet, er mikroskopiske, er det nødvendigt at omgå projektilerne med stor varsomhed ved en operation på et overlevende offer. Projektiler må aldrig berøres med metalgenstande, men skal fjernes med plastikpincetter eller lignende – se Bilag, Figur 1 - så kirurgen ikke tilføjer falske ridser i projektilet (1). Hvis det er nødvendigt af hensyn til behandlingen af fjerne et projektil, der er fastsiddende, må man søge at undgå at berøre projektilets sides nederste del (modsat spidsen), hvor bestemte mærker er vigtige spor. Berør kun spids og bund med hårde instrumenter. Hvis der er tale om runde hagl kan man fjerne disse med almindelige instrumenter, da der ikke afsættes spor fra våbnet på disse.

Projektiler, der findes ved afklædning.

Det er ikke usædvanligt at projektiler, der er affyret mod kroppen, gennemborer denne (perforation), og findes i beklædningen. Disse kan så falde ud under afklædningen. Man vil ikke altid med sikkerhed

kunne afgøre, om projektilet har ramt det aktuelle offer, eller en anden person. Man må i hvert enkelt tilfælde aftale med politiet, om man skal bruge den nedennævnte procedure til rengøring eller man tværtimod skal lade det være uberørt med henblik på undersøgelse for DNA fra tredjemand.

Håndtering af projektiler fjernet ved operation

Det er vigtigt at projektiler, der fjernes fra væv, rengøres – se Bilag, figur 2. Vævsrester vil ret hurtigt sætte sig fast på overfladen af projektilet. De kan kun med besvær fjernes uden ridser til følge, og vil desuden give anledning til korrosion af projektiloverfladen. I begge tilfælde vil undersøgelsens værdi blive forringet. Man skal derfor foretage følgende:

Projektilet renses forsigtigt manuelt og skylles i almindeligt vand.

Derefter aftørres det forsigtigt med gaze – og det sikres, at projektiler forbliver tørt.

Endelig anbringes de i en åndbar pose og overbringes uden unødigt forsinkelse til politiet.

Hvis projektilet anbringes i en (åndbar) beholder, bør det emballeres i gaze, så det ikke tager skade under transporten.

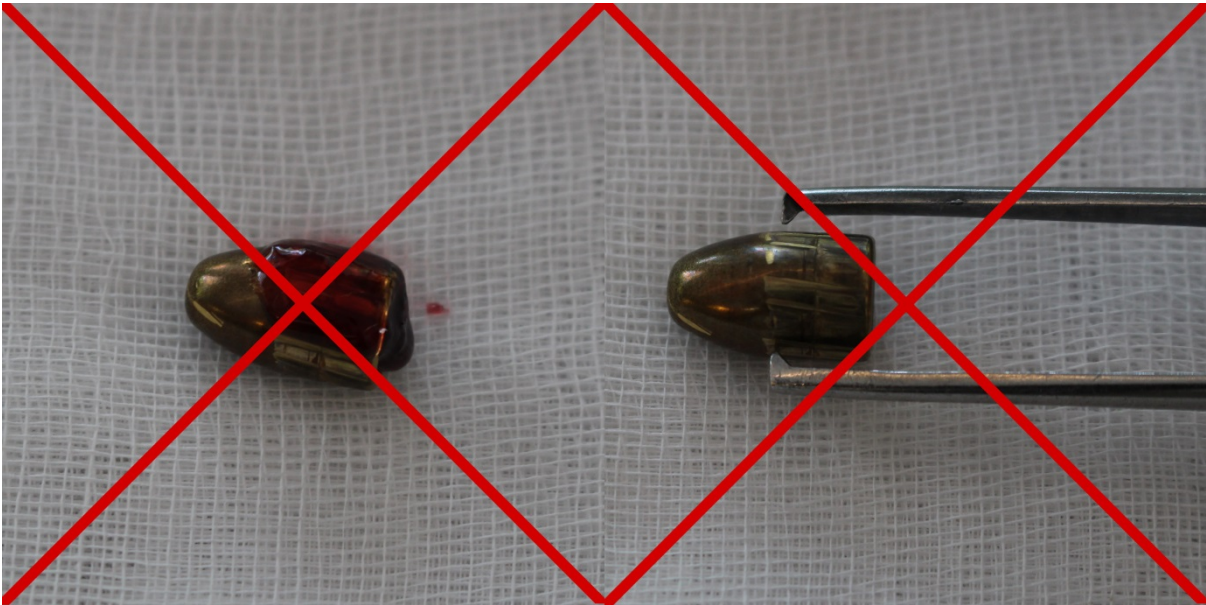
Håndtering af projektiler fundet under afklædning.

Disse projektiler vil almindeligvis have perforeret kroppen, og skal derfor behandles som om de var fjernet ved operation. I sjældne tilfælde, hvor de kan have ramt en anden person, kan det være indiceret at undersøge væv på overfladen for at fastslå DNA-typen. Dette bør i hvert enkelt tilfælde aftales med sagsbehandleren fra Afdeling for Personfarlig Kriminalitet og/eller fra Nationalt Kriminalteknisk Center, da projektilet i så fald skal undersøges på Retsgenetisk Afdeling, Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet. Projektilerne skal opbevares og transporteres tørt, og gerne i et dna-frit rør, alternativt en kuvert. Politiet har nogle såkaldte "biopacks", det er egnet dertil.

Referencer

1. Knudsen PJT: Skudlæsioner, eksplosions- og trykskader, i: Thomsen JL (red.): Retsmedicin, 3. udgave, FADL's Forlag, København, 2013, s. 96 - 108

Bilag

Figur 1: Sådan må man ikke gøre – efterlad ikke blod- og vævsrester og tag ikke projektiler med metalredskaber.

Figur 2: Korrekt rengjort projektil, uden blod og vævsrester, og udtaget med plastredskaber.
